

מִי דַעַת

ההלכה השבועית מבית לימודי דעת / מאת הרב ז. אוסטרופ שליט"א
הלכות אלו היו למראה עיניו של הגר"מ שטרנבוך שליט"א.

לימודי דעת
LIMUDEI DAAT
ללמוד • לדעת • להתקדם

הערה: אין ללמוד הלכה למעשה מתוך גליון זה. בכל שאלה יש להיוועץ במורה הוראה.

הביצים הללו בשבת זו, אמנם לאחר שבת מותר לאוכלם.³

חימם אוכל שיש בו רוטב ע"ג הפלטה האם מותר לאוכלו?

חימום אוכל ע"ג פלטה ממש אסור בין אם יש בו רוטב ובין אם הוא יבש. אמנם, ישנה אפשרות לחמם אוכל יבש, ע"ג סיר שיש בו תכולה העומד על הפלטה. אך כל זה באוכל יבש, אבל אוכל שיש בו רוטב, אם הרוטב קר לכו"ע אסור לחממו אפי' ע"ג סיר. ואם הרוטב עדיין חם קצת, לשיטת הרמ"א מותר לחממו והשו"ע אוסר אף בזה.

ואם חמם אוכל שיש בו רוטב באופן האסור, הדין כנ"ל בשאלה הקודמת שאם נעשה בשוגג אסור לאוכלו בשבת זו, אבל לאחר השבת מותר. ובמקום צורך יש להקל לאוכלו אף בשבת זו, ויש לעשות שאלת רב מהו "מקום צורך" לענין זה.

הגיע לביהכ"ס וגילה שיש בכיסו "טישיו" האם יכול להשתמש בו?

כמובן, אנו עוסקים בשאלה בו אדם עבר בדרכו במקום שאין בו עירוב, או שאינו סומך על העירוב שם.

בביאור הלכה⁴ הביא בשם ה"חיי אדם" הרוצה לומר שכל איסור ההנאה מדבר שנעשה בו חילול

אדם ששכח לרגע ששבת היום והדליק את האור, האם מותר להשתמש באור זה?

בגליון הקודם למדנו שעיקר ההלכה כרבי יהודה שאף אם נעשתה המלאכה בשוגג אסור להנות ממנה בשבת זו אלא רק לאחר צאת השבת. ורק בשעת הצורך יש להקל כרבי מאיר שמותר לכולם להנות מזה אף בשבת זו.

ומשום כך, בנדון שלנו אסור יהיה להשתמש בשבת זו באור שהודלק בשוגג, ורק במקום צורך יש להקל, אך בכל אופן יש לעשות שאלת רב אם זה נחשב למקום צורך או לא. [ואפשר שלספרדים יש להחמיר בזה ובכל כיוצא בזה כמבואר בגליון הקודם].

קילף ביצים זמן רב לפני הסעודה והלך לבית הכנסת להתפלל, האם מותר לאכול את הביצים הללו?

בקילוף ביצים יש מלאכת "בורר", אמנם כשמקלפים סמוך לסעודה [כשיעור שיוצאים מבית הכנסת ללכת לסעודה¹]. אי"ז אסור, משום שזה נחשב כדרך אכילה ולא כ"מלאכה".

ומשום כך, מי שקילף ביצים זמן רב לפני הסעודה² עבר על איסור בורר, ובמקרה הרגיל שאם זה נעשה בשוגג נעשה, אסור לאכול את

¹ מ"ב סימן שי"ט ס"ק מ"ה.

² וכן אם עשה זאת סמוך לסעודה אך יצא מביתו להתפלל וכדו'.

³ עיין ביאור הלכה סימן שי"ט סעיף א' ד"ה הבורר וכו'.

⁴ סימן שי"ח סעיף א' ד"ה אחת וכו'.

שבת, זה רק במלאכה שעל ידה נשתנה הדבר מכמות שהיה מקודם, כגון בישול, או בורר שהופרדו האוכל והפסולת אחד מהשני, והוא רוצה להנות משינוי זה. אבל במלאכת "הוצאה" שלא השתנה הדבר כלום ממה שהיה, אלא רק העבירו אותו דרך מקום שאסור בהוצאה, אין איסור להשתמש בדבר ולהנות מהמלאכה שנעשתה. אולם אף החיי אדם לא הסכים לפסוק כן להלכה, וכתב שיש להחמיר באיסור תורה.

ואם כן עולה לנו, שאיסור הוצאה שווה לשאר מלאכות שאסור להנות מהם כשנעשו באיסור בשבת, אמנם יש לחלק בזה בין המקומות בהן עבר אותו אדם בדרכו לבית הכנסת. שאם אמנם עבר דרך רשות הרבים האסורה בהוצאה מדאורייתא, יהיה הדין כמו שכתבנו בשאלות הקודמות שאם נעשה בשוגג בשבת זו אסור להנות ולאחר שבת מותר, ורק במקום הצורך יש להקל להשתמש בזה אף בשבת עצמה. אבל אם עבר דרך "כרמלית" האסורה בהוצאה רק מדרבנן, אם זה נעשה בשוגג יש להקל שמותר לכולם להשתמש בזה אפילו בשבת זו. [כפי שנתבאר בגליון הקודם שבאיסורים דרבנן שנעשו בשוגג אנו מקילים כדעת ר' מאיר המתיר לכולם להנות מזה אפילו בשבת עצמה].

אדם שטעה בסדר הכנת ה"תה" ושפך מים חמים ישר על עלי התה האם מותר לו לשתות?

עלי "תה" נחשבים לקלי הבישול [מאכלים המתבשלים בקלות], ומשום כך אפילו לא שפך עליהם מים מהמיחם ממש, אלא ששם אותם בתוך כלי שני [המיחם הוא כלי ראשון והכוס שנשפכו אליה המים מן המיחם היא כלי שני], ג"כ עבר על איסור בישול, משום שקלי הבישול מתבשלים אף בכלי שני.

ולכן אסור לשתות כוס תה זו בשבת, ואף מקום צורך לא נראה ששייך בזה שהרי יכול בקלות לעשות כוס תה חדשה. ורק אם לא נשאר לו כלל תמצית תה שייך לדון אם יש בזה מקום צורך, שתלוי כמה הוא זקוק לזה וכמה רמת הצער שתהיה לו אם לא ישתה זאת, [וכן אם לא יכול להשיג תמצית משכן וכדו']. ובכל אופן יש לעשות שאלת רב.

פירר לחם או שאר מיני מאפה ב"פומפיה", האם מותר לאוכלם?

בפירור לחם או שאר מיני מאפה אין איסור בשבת, משום שאיסור מלאכת טוחן שייך רק בדבר שעדיין לא נטחן מעולם, אבל דבר שכבר נטחן כלחם שנעשה מקמח אין איסור לטוחנו שוב [- אין טוחן אחר טוחן].⁵

אולם, כל זה אם מפרר ביד או בשאר דברים שאין רגילות לפרר בהם, אבל אם מפרר בכלי המיועד לזה אסור,⁶ מפני שזה כעובדין דחול.

ובאם עבר בשוגג ופירר את הלחם וכדו' בפומפיה שהיא כלי המיועד לזה, הדין הוא שמותר לאוכלם, משום שיש כאן רק איסור מדרבנן ובאיסור דרבנן בשוגג אנו מקילים כדעת רבי מאיר שמותר לכולם לאכול אפילו בשבת עצמה.

⁵ רמ"א סימן שכ"א סעיף י"ב.

⁶ שו"ע סימן שכ"א סעיף י', וביאור הלכה סעיף י"ב ד"ה לפרר לחם.

מרכז למודי דעת

- תכנית לימודים ייחודית המסייעת ללומד להגיע לרמה גבוהה בדיעת ההלכה.
- התכנית משלבת שיעורי הלכה כתובים הנשלחים בדיוור ישיר לבתי הלומדים, שאלות סיכום וחזרה, מבחנים תקופתיים, קשר עם רבנים ותעודה.
- שיעורים בהלכות: איסור והתר, שבת, עירובין, נדה, מקואות, חופה וקידושין, אבלות.
- למודי דיינות.
- הכנה מושלמת לבחינות הסמיכה.

להצטרפות ולקבלת מידע נוסף חייגו:

03-6166340

E-mail: limd@netvision.net.il

www.limd.co.il